VOZNESENSKİ

telefon kulübesi

GERTRUDE DURUSOY
MİRBATIR HUSANOV
AHMET NECDET

BROY

TELEFON KULÜBESİ

VOZNESENSKİ

BROY YAYINLARI: 164
ekim 1997

kapak tasarım
HOY AJANS

ANDREY VOZNESENSKİ

Telefon Kulübesi

--seçme şiirler--

Rusça'dan çevirenler

GERTRUDE DURUSOY
MİRBATIR HUSANOV
AHMET NECDET

BROY YAYINEVİ

SUNUŞ

Çağdaş Rus şiirinde Andrey Andreyeviç Voznesenski, özel bir yere sahiptir. Klasik Rus şiiri geleneğine bakılırsa onun yapıtlarının Puşkin'den uzak olduğu görülür. O; asonansları nedeniyle Mayakovski, Hlebnikov ve Pasternak'ın doğal bir devamıdır. Zaten Voznesenski, bir Pasternak hayranıdır ve daha lise öğrencisi iken yazdığı ilk şiirlerini büyük ustaya gönderir. Gelişen kişisel ilişkiler nedeniyle Pasternak, bu genç yeteneği desteklemeye karar verir ve sonradan, genç şair başarıya ulaştığında, hastaneden Voznesenski'ye yazdığı bir mektupta şöyle der: "Ben sizin olaylara bakışınızı, düşüncelerinizi ve kendinizi ifade etme tarzınızı hep sevmişimdir[1]."

Voznesenski, Mimarlık Enstitüsü'nün son sınıfında okurken 1957 yılında bir yangın çıkar ve Andrey ile arkadaşlarının çizdikleri mezuniyet projeleri kül ol ur. Bu olay, onda şair olma kararını pekiştirecek ve yaşamını artık kaderin bu oyunuyla belirleyecektir.

Her şairin kendine özgü bir yazma tekniği vardır. Voznesenski'ye kulak verelim: "Ben, şiirlerimi ayaklarımla yazarım. Bu cümlenin iki anlamlılığından korkmam. Adımlarımla dizeleri oluşturuyorum veya daha doğrusu onlar beni[2]." Bu sözler, onun ritme verdiği önemi kavramak için yeterlidir. O, ritm ve sesleri kullanırken, geleneksel Rus şiirinden uzaklaşıp dizelere getirmiş olduğu dinamizm ile çağının ve yaşamının akımını ifade ederek orijinalitesini ortaya koyar.

Voznesenski'nin şiirlerinde yaygın olan sözcük oyunları, şairin severek kullandığı bir üslup özelliğini yansıtmaktadır. Bu sözcük oyunları, kimi zaman bir uyak yaratır, kimi zaman dizelere beklenmedik bir anlam veya boyut kazandı-

1 Bk.Andrey Voznesenski: *Izbranniye stihotvoreniya i poemi*. Moskova, 1975. Giriş bölümü, s. 7

2 a.g.e., s. 4

rır, özellikle "Ben Bir Aileyim" ve "Şimdiki Zaman Nostaljisi" adlı şiirlerde bu, aşırı düzeyde görülür. Ancak bu tür sözcük oyunlarını çeviride aktarmak her zaman mümkün olamadı.

Şairin göze çarpan başka bir özelliği ise, mecaz oluşturmasıdır. Onu da en iyi biçimde çağdaşı ünlü şair Yevtuşenko değerlendirmiştir. Bir incelemesinde şöyle der: "Voznesenski'nin her şiir kitabı bir mecaz deposudur Katayev'e göre. Ve gerçekten Mayakovski'den bu yana Rus şiiri böyle bir mecaz yeteneğine hiç rastlamadı. Tutkunun akışında kendiliğinden ortaya çıktığı veya ruhu yakından atılan bir mermi gibi geçtiği veyahut da sürprizle büyüleyen bir yansımayı ifade ettiği zaman Voznesenski'nin mecazları muhteşemdir. Ama bazen bu mecazlar olaysız bir duvar üzerinde çiğ renkli dekorlar gibi durur[3]."

1933 Moskova doğumlu olan şairin ilk şiirleri 1958 yılında yayımlandı. Sovyetler Birliği'nde halk, resmi ideolojinin baskısını bir ölçüde kırarak şiire büyük bir ilgi gösterir ve şairler, o yıllarda şiir okuma seanslarına katılırlardı. Voznesenski ile Yevtuşenko'nun kitapları 500.000 adet basar, fakat halk yine de şairleri dinlemek ister. Voznesenski için en ünlü şiir okumalarından biri, 14.000 kişinin doldurduğu bir stadyumda olmuştur[4]. Şiirin bu akustik boyutu Voznesenski'nin metinlerinde göze çarpar. Dinleyici ile şiirin buluşmasının etkileri, şairin kullandığı dilde, seçtiği sözcüklerde belirginleşir. Ancak bu yeni dönemde ülke yönetimi manevi idama benzer bir sıkıntı çektirir ve bu nedenle şair hem genç yaşta olgunlaşır, hem de üslubunu değiştirmek zorunda kalır.

Bir çalışmamızda[5] Voznesenski'nin şiirine dinamizm kazandıran bir başka öğeye dikkat çekmiştik: "O'nun üslup

[3] Yevgeni Yevtuşenko: *1970'lerde Voznesenski*. Çev. Gertrude Durusoy/Ahmet Necdet. *Broy*, Aylık Şiir Dergisi, Haziran 1987, sayı 20, s. 18

[4] Bk. Antiworlds and the Fifth Ace. *Poetry by Andrei Voznesensky*. New York 1967. Giriş, s. xv

[5] Gertrude Durusoy/ Mirbatır Husanov: Voznesenski Örneğinde Şiir Çevirisinin Sorunları. *H. Ü. Çeviribilim ve Uygulamaları Dergisi*, Aralık 1994, s. 15-35

özelliklerinden birisi de sözcük ekonomisidir. Anlatım için ancak gerektiği kadar sözcük kullanmakta ve bu nedenle dizeleri çoğu kez çok kısa olmaktadır. Uyakla başlayan bir şiir, uyaksız devam edebilir, tıpkı 'Paris Uyaksız' adlı şiirinde olduğu gibi." Aynı şekilde *Oza* adlı uzun şiirinde de şair, dizeleri ile düzyazıyı bir sentez olarak sunmaktan geri kalmaz.

Andrey Voznesenski'nin yazarlık yaşamında farklı dönemler ve farklı motifler görülebilir. Elinizdeki kitapta şairin ürünlerinden seçmeler yer alıyor. Optimist bir bakışla başlayan bu şiirler, Amerika ve Batı Avrupa gezilerinden sonra, gittikçe yoğunlaşan bir düşünce yükü ile devam etmektedir. Türkiye'ye Aralık 1994'te gelen Voznesenski, Pelin Özer'le yaptığı bir söyleşide bu konuda şunları dile getirmiştir: "Benim şiirlerim bir günce gibidir. Bir günceye insan hissettiği, gördüğü her şeyi yazar. Sevgiyi, aşkı, günlük hayatında etkilendiği olayları... Tabii bu günlük yaşam içinde politika da size dokunur ve onları da yazarsınız. (...) Stilimi değiştirdim ve kulağa hitap eden şiirden çok, görsel şiir yazmaya başladım. Büyük kalabalıklardan sonra dinleyici halkasını küçültmek istiyordum. Artık çevremde primitif insan istemiyordum, elit insan istiyordum. Şiir konuşan, tartışan, anlayan insanlar yanımda olsun istedim. Böylece daha güç, daha detaylı, anlaşılması daha zor şiirler yazmaya başladım[6]."

Ülkemizde Ataol Behramoğlu ve Mehmet H. Doğan'ın çevirileriyle tanınan Voznesenski üretken bir şairdir. Hiç kuşkusuz, çoğalan Rus Dili ve Edebiyatı bölümlerinden mezun olan edebiyat meraklıları, O'nun daha fazla tanınmasında önemli bir rol oynayacaklardır. Buna inanıyoruz.

Gertrude Durusoy
Mirbatır Husanov
Ahmet Necdet

[6] *Cumhuriyet*, 20 Aralık 1994, s.12

Sen

Hiçbir zaman rüyalarıma girmiyorsun Sen.
Gerçekte yaşayışım senin varlığınladır.
Rüyalara giriyor bunun dışında her şey.
Ve bunlar kötü rüyalardır.

Saten yastığında uyuyorsun.
Güneşte tamamen yandın,
Bir çay süzgeci gibi nefes alıyor
traşlanmış koltukaltı.

İşte Sofia rıhtımı!
Gıcırtısı balkon kapısının.
Ballanmış metafiziği
Senin kokunu veren ıhlamurların.

Göğü okuyorum

Göğü okuyorum, bütün ruhumla dikkat kesilerek.
"Ben+Sen" = yazısıyla dolu her yer.
Okuryazarlığı olmayan mimarlar, güçlükleri yenerek
göğe bir çarpı işareti çizdiler.

"Doğan+bulut" -- yazısı var üstünde alanın
Dağ+kent. Uzaklık+uzaklık
+ağaran hüzün,
+altın belirsizlik.

Ve Ay+Güneş akşama doğrudur,
buğdayların çizgisiyle altı çizilmiş olarak.
"Ben+Sen" ufukta durur
"gökyüzü+ben=aşk."

İLK AŞK

Aşka düşmüştük.
Bir köylü kadının sabahlığı içinde
göbeğin göz kırpmaktaydı böyle bir ülkede!
Ve votka sızıyordu
bir bıçaktan domates suyuna,
ne var ki karışmayarak ona.
Aşka düşmüştük.

Aşka düşmüştük. Sıkı dur ey özgürlük topağı!
Ve Ay'ın penceresi ardından, köpeklerin anlayabildiği,
insanların görmediği,
yürüyordu İsa olmayan biri su üzerinde –
kanlar üzerinde yürüyordu bir zalim sessiz çizmeleriyle.

Musluk kan tükürüyordu mutfak çatısının altında.
Ve biz yıkanmaktaydık, suçumuzu bilmeksizin.
İçimizden akıyordu aşk, kana karışmaksızın.
Bağışla, o günlerde
aşka düşmüşlüğümüzü.

DÖNÜP BAK İLERİYE

Biz öne doğru uçuyoruz,
ne var ki bakıyoruz geriye.
Nasıl bir cennetti eskiden!
Nasıl bir cehennemdi, diye!

Benim sevgili halkım,
Dönüp bak ileriye!

ÇOCUKLUK

Kocaman benzersiz şapkalarla
bizler -- soluk renkli kent mantarları.
Bizler, Katarina'nın uşakları gibi,
tramvayla dolaşıyoruz
arkasına asılarak.

SONE

(Ragtime)

uyku yok
uyumak uyumak uyumak
uyku akıp gitti
uyku mavilik Kurtuluş
uyuyor Manastır
uyuyor utanç
bit ısırdı
ve uyudu
Tanrı uyuyor
uyumak uyumak uyumak
yine telefon
-- halk lokantaları mı?
-- o.....!
orospu mu?
telefon
137 - 18 - 25

-- uykum, sen misin?
eveeeeeet,
üç, iki, mak.
"SPEED" spor ayakkabıları
taksi!
"MİD"*
"TASS"
-- anne uyuyor
şşşt...
uyumak uyumak
sen - benim uykum
esrimek
uyumak uyumak
telefon
-- halk lokantaları mı?
-- o.....!
orospu mu?!!
eveeeeet!..
üç, iki, mak.
"SPEED" spor ayakkabıları
-- taksi
"TASS"
" MİD"
Uyumak, uyumak, uyumak
telefon
-- halk lokantaları mı?
uyku yok
sen -- benim uykum
uyku haram

*MİD, Rusya'da Dışişleri Bakanlığı'nın kısaltılmış adı.

Tren. Karlı yol. Kar.
Bir kadının tutkusuyla yaktı adamın yüzünü
kızgın yüzük
yara açacak kadar.

O zamandan beri o kadın
yüzüğü sehpanın üzerine koyar akşam erken.
bir titreme alır yüzükçüğü
Hâlâ gidiyormuş gibi tren.

Küçük kız

Bağırıyordu patiskalar giymiş küçük kız
çırpınıp duruyordu sen'inle benim aramda,
altı yaşındaki canlı gerçek olarak:
"Ama siz karı-koca'sınız!"

Ve sen yanıt verdin elinin tersiyle vurur gibi
"Nereden karısı oluyormuşum ben?!
Ne diye bakıyorsun?
Git, kendin sor ona."

Ve inançla bakıyordu bana
şaka yapıyor anne, (durum) hiç de öyle değil diye,
ölüm gelmesin diye yalvarıyordu
senin yanaklarındaki benim gri gözlerim.

Ve zor olan her şey yalan dolandı
senin ve benim gözyaşlarımız
akıyordu öfke dolu o küçücük gözlerden
ve ilk kez -- kendi gözyaşları da.

MİMARLIK ENSTİTÜSÜ'NDE YANGIN

Mimarlık'ta yangın var!
salonlar, çizimler üzerinden,
hapishanelerden af olarak --
yangın var! yangın!

Uykusunu atamamış ön - cephe üzerinden
hayasızca taşkınlık yaparak
kırmızı popolu bir goril olarak
uçuyor pencere!

Diplomaya yaklaşan bizler için
tam savunma zamanıydı
yanıyor mühür mumlu dolapta çıtır çıtır
aldığım kınama cezaları!

Çizim kâğıdı -- hafifçe yaralanmış gibi,
kırmızı yaprak dökümü.
Yanıyor resim çerçevelerim,
yanıyor kentler.

Gazyağı şişesi gibi uçtu
beş yaz ve beş kış...
Karinoçka Krasilnikova,
ay, yanıyoruz!

Elveda, ey mimarlık!
Yandığınız kadar yanın,
siz eros'lu ahırlar,
rokoko'daki ilçe komiteleri, sizler!

Ey gençlik, anka, şapşal kız,
diploma alev alev!
Kırmızı eteğinle el ediyor
ve kışkırtıyorsun dilinle.

Elveda, kenar mahallelerin çağı!
Yaşam, küllerin değişmesidir.
Hepimiz yanıp kül oluyoruz.
Yaşıyorsun -- yanıyorsun.

Ve yarın parmağa kibrit çakar gibi
batarak bir arının iğnesinden daha fena
bir avuç küldeki
arının iğnesi...

... Her şey yanıp kül oldu.
Her taraf polis.
Her şey -- bitti!
Her şey -- yeni baştan!
Haydi sinemaya!

1957

İLK BUZ

Soğuktan donuyor gencecik kız telefon kulübesinde,
sokuyor küçük paltosuna çok üşüdüğü
gözyaşına ve
ruja bulaşmış yüzünü.

Hohluyor ufacık avuçlarına nefesini.
Parmakları -- bu tanecikleri. Kulaklarında – küçücük
küpeleri.

O geri gidecek, yalnız, yapayalnız,
küçük sokak boyunca, her taraf buz.

İlk buz. İlk defa oluşuyor bu.
Telefon konuşmalarının ilk buzu.

Yanaklarda parıldıyor donmuş iz -
İnsan dargınlığından gelen ilk buz.

1959

SİSLİ SOKAK

Sisli banliyö, taklacı güvercin misâli.
Milisler, olta mantarı gibi.
Sis.
Hangi yüzyıl? Hangi çağ? Hangi?

Her şey -- bölük pörçük, bir sayıklama gibi.
İnsanları sökmüşler sanki...
Ağır ağır yürüyorum.
Daha doğrusu, çırpınıyorum vatka astarında.

Burunlar. Küçük farlar. Kasket kuşakları.
Düşsel fenerdeymiş gibi çifte görünüyor onlar.
Kaloşlar mı?
Aman, karıştırılmasın kafalar!

Böylece kadın – dudaklardan ancak ikili görünerek
ve canlandırarak bir şeyleri,

Artık sevgili değil -- duldur.
hâlâ senin ama, artık yabancı...

Kenar taşlarına, geçenlere sürtünüyorum...
Venüs mü? Dondurma satıcısı!

Dostlar mı?
Tüh, bu yerli Jago taslakları!

Sen mi? Sen durup kulaklarını çimdikliyorsun,
tek başına, biraz büyük gelen paltonla!

Bıyıklar mı?!
Ve tüylü kulakta kırç!

Ben bocalıyorum, çırpınıyorum, yaşıyorum,
Sis, sis -- sen farkına varmazsın.
Siste kimin yanağına sürtünüyorsun?...
Hey!
Sis, sis -- sesini kimseye işittiremiyorsun...

Sisin dağıldığı an, ne iyi!

1959

BİR KADIN DÖVÜYORLAR

Bir kadını dövüyorlar. Parlıyor beyazlık.
Sıcak ve karanlık arabanın içi.
Ve bacaklar vuruyor tavana
beyaz projektörler gibi.

Bir kadını dövüyorlar. Böyle dövülür köle kısmı.
O ise süzülen allığı ile
kurcalayarak kapı kolunu tıpkı bir şalter gibi
fırlayıp atıyor kendini
şosenin üzerine!

Ve gıcırdıyordu frenler
Koşmaktaydılar ona doğru, hırpalarcasına
Çekip çıkardılar ve pata küte dövdüler
Sürterek yüzünü otlara ve ısırganlara...

Ayaktakımı, nasıl da vuruyor en ince ayrıntısıyla
Modaya düşkün, Child-Harold, iri mi iri !
Battı soluyan kaburgalarına
ayakkabılarının ucu, dar ve sivri bir ütü gibi.

Ey, işgalcinin esrikliği,
köylü kibarlığı...
Ay otunu ezerek,
dövüyorlar kadını.

Bir kadını dövüyorlar. Yüzyıllardır hep böyle,
gençliği dövüyorlar, bir düğünün tehlike çanları
çalıyor şenlikli bir şekilde,
dövüyorlar kadını.

Yanaklarda yanan ateşten şarap
yoksa mangaldan mı?
Görgüsüzlük, günlük yaşam – hem ne kadar! –
dövüyorlar kadını.

Ama temizdir onun yüksek ışığı,
gözüpek ve tanrısal'dır
Dinler -- yok
imler -- yok.
Aslolan
k a d ı n 'dır.

... O, göl gibi duruyordu işte
su gibi durgundu gözleri
ve ait değildi erkeğine
tıpkı yıldızlar ve patikalar gibi.

Ve gökyüzüne vurmaktaydı
vuruşu gibi karanlık bir cama yağmurun
ve süzülerek
soğutmaktaydı
ateşli alnını onun.

1960

GOYA

Ben Goya'yım!
Düşman bana göz göz çukurlar açtı top mermilerinden
çıplak tarlalara düşen.
Ben acı'yım.

Ben, sesiyim
Savaşın, közleşmiş şehirlerin
'41 yılının karları üzerinde.
Açlığım, ben.

Ben, gırtlağıyım
Asılmış bir kadının, vücudu çan
gibi boş bir meydanda çalan.
Ben, Goya'yım!

Ey üzümleri
Gazabın! Batı'ya doğru fırlattım birden
beklenmedik konuğun küllerini ben.
Ve unutulmayan bir göğe kaskatı yıldızlar çaktım.
Çivi gibi.
Ben, Goya'yım.

1959

RUBLÖV ŞOSESİ

Sanatoryumun önünden
süzülüyor vespalar

Rublöv'ün melekleri gibi –
Direksiyondaki âşıklar.

Meryem'e muştu freskinin
keskin beyazlığıyla onların
ardına ışık saçıyor kadınlar
sırta takılmış kanatlar sanki!

Giysileri çırpınıyor havada,
direksiyondan savruluyor onlar,
batın, benim omuzlarıma batın,
beyaz kanatlar.

Uçarak kaçacak mıyım?
Karışacak mıyım kayıplara?

Bir doğan kuşu gibi?
Taş olarak mı yoksa?

Sonbahar. Gökyüzü.
Kızıl ormanlar.

1961

BEN BİR AİLEYİM

Ben bir aileyim.
İçimde bir spektrumdaymış gibi yaşıyor yedi "ben",*
kahrı çekilmez, yedi yabanıl hayvan sanki.
Ve en mavisi
çalıyor kavalında.
Ve baharda
kurduğum düşten
anlıyorum ki
sekizinciyim ben.

"Semya" sözcüğü, Rusça'da "aile" demektir. Ancak bu sözcük, iki yarı hece halinde "Sem-ya" olarak yazıldığı vakit "Yedi ben" anlamına gelir. Bu sözcük oyununu Türkçe'ye aktarmak maalesef olanaklı görünmüyor.

ÜÇ KÖŞELİ ARMUT

"Giriş" olarak

Açıl, Amerika!
Eureka!

Ölçüp biçiyor, arayıp tarıyorum,
keşfediyorum, soluk soluğa,
Amerika'da --
Amerika'yı,
Kendimde --
Kendimi.
Soyuyorum kabuğunu gezegenin,
süpürüyorum tozu ve çamuru,
İniyorum,
dibine
nesnelerin,
Metroya iner gibi.
Orada armutlar var -- üç köşeli,
arıyorum onlarda çıplak ruhları.
Bu trapez şeklindeki meyveyi
alıyorum, ama yutmak için değil --
Parlasın diye çekirdeğin camları
Tıpkı bir sunak gibi!

Araştırın, durmayın,
öyle tutmayın soluğunuzu,
Aldırmayın, onlar yeşil deseler de,
Kırmızıdır bizim karpuzumuz!
Kemirin, av köpekleri gibi,
girin bir balta gibi...
Sanatçı küstah mıdır?
Şımar haydi,
Kolomb!
Bir kez buldun mu
kıyıya kadar izle onu...
Aradığın
Hindistan'dı --
Bulduğunsa
Amerika!

Yine "giriş" olarak

Tapıyorum
Binalarının katlarındaki yangına, yıldızlara yükselen,
gökyüzü civarında.

Ben -- bir tazı,
nihayet koşmayı öğrenen –tazıyım ben!
Sana yetişiyor ve öğreniyorum ne cins bir şey
olduğunu.
Çarşıların dibinde
sen, yalınayak dolaşıyorsun, bir beatnik kız gibi!
Şosenin altında yangın tulumbası, kulaklarımsa
dönüyor,
değirmen gibi
beyzbol'ü bol,
patlamaya hazır Amerika'da!

Coca-cola. Çan-kola.
Getirdiği zorluk ortada!

Sen, şeytanca takılarak, fazladan avlular ve
görkemli yerler arasında,
Ve kadınlara uçtu
gözler, tıpkı kamalar gibi!
Senin vitrininden ucuz şeyler dolanıyor boynuma.
Fakat Ruh'u aradım,
güvendim onlara, incelik göstererek dalgın.
Daldım Broadway'e, tüple dalarcasına.

Kıvırtıyordu senin zenci kadının
mavi bir lamba olarak bodrumda!
Ben memnundum, ama sen tir tir titreyerek kaçtın
bu takipten.
Oku ve bağışla,
aceleyle bazı şeyler anlamadımsa şayet...

Ben damda cüce bir cin gibi, Newyork'un üzerinde
planlar kurarak ayakta duruyorum.
Serçe parmağımda
senin güneşin -- bir hanımböceği sanki.

1961

ANTİDÜNYALAR

Bukaşkin* bu binada komşularımızdan biri,
Sünger kâğıdı renginde bir muhasebeci.

Ama, balonlar
Gibi yanıyor üzerinde
antidünyalar!
Ve onların içinde iblis gibi büyüleyici
Evreni yönetiyor, yatıyor,
Akademi üyesi, antibukaşkin,
Lollobricida'ların kucağında.

Ama Antibukaşkin'in hayalinde
Görüntüler sünger kâğıdı renginde.

* Bukaşkin soyadı, Rusça'da "böcek" sözcüğünü çağrıştırır, zira "bukaşka" böcek demektir.

Yaşasın antidünyalar!
Hayalperestler -- sayıklamanın orta yerinde.
Akıllılar olmazdı aptallar olmadan,
Oazisler -- Karakumlar olmadan,
Kadın yok --
antierkekler var.
Ormanlarda antiarabalar homurdanıyorlar.
Dünyanın tuzu var. Dünyanın çöpü var.
Ama Güneş kuruyor dünya olmadan.

Eleştirmenlerimi severim,
Onlardan birisinin boynunda
Mis kokulu ve çıplak
Bir antikafa parlıyor!...

...Ben uyuyorum açık pencerelerde,
Ve yıldız yağmuru vızıldıyor bir yerlerde.
Ve gökdelenler
dikitler olarak
Yerkürenin göbeğinde asılı duruyorlar
Ve benim alt yanımda
baş aşağı

Yerküreye çatalla saplanmış olarak
Kaygısız, tatlı pervane,
Yaşıyorsun sen
antidünyacığım benim!

Neden gecenin ortasında
Rastlanır antidünyalara?

Neden ikisi oturmaktalar
Ve televizyonlara bakmaktalar?

Bir çift cümle de anlamaz onlar.
Onlar için ilk kez -- son kez!

İyi âdetleri unutarak oturuyorlar,
Sonunda çekecekleri çok acı var!

Ve yanıyor kırmızı kulakçıklar,
Sanki oturan kelebeklerdir onlar...

... Tanıdığım konuşmacı dün bana
Dedi ki: "Sayıklamadır her antidünya".

Uyuyorum, sağa sola dönerek düşümde
Kent dairelerinin hücrelerinde.

Benim erkek kedim sanki radyo alıcısı,
Yeşil gözüyle yakalıyor dünyayı.

1961

LEYLAK

Leylak, Paris'e benzer,
pencereleri eşek arılarıyla yanan.
Senin üşüyen köşklerin
gümüş salkımını oynatan.

Çatık kaşlarla uğuldayarak,
mutluluk ve hüzünden korku salarak,
Paris'i,
bal arıları gibi,
topluyorum
gözlerimin altındaki torbalara.

İTALYAN GARAJI

*B. Ahmadulina'ya**

Yerler -- mozaik
tatlısu balığı gibi.
Uyuyor palazzo'da
gece garajı.

Araplara benziyor motosikletler
ya da çekirgelere kış uykusunda.

Ne Paolo'lar var ne de Jüliyet'ler --
nefes almakta terli chevroletler.

Tamirciler gibi Giotto'nun freskleri
yansımakta otoların kaputlarında.

* Voznesenski'nin çağdaşı, kadın şair.

Savaş ve hırsızlık hortlaklarıdır çıkan ortaya.
Nasıl bir düş görmektesiniz,
gece garajı?

Mızrakları mı?
Zorbaları mı?
Yoksa restorandaki kadınları mı?

Sadece bir motosiklet sessiz dingin--
En kırmızısı gençler arasında.

Uyanık bekliyor, niçin? Yarın -- Noel bayramı.
Yarın bir tur atacak da öbür dünyada.

Portakallar, alkışlar...
Parçalanacaklar -- ölümsüzdür onlar!

Biz doğmuşuz -- sağ kalmak için değil
Takometreyi hızlı döndürmek için.

Kırmızı, yorgun argın, ısın! Isınsana!
Çok yazık acele giden bu kızcağıza.

LETONYA ÇİZGİLERİ

Çekip gidiyor delikanlılar bırakıp nişanlılarını.

Nedendir bilinmiyor baba ocağından
yollara düştü üç delikanlı Batı'ya doğru.
Biri ihbar ediyor. Yakalanıyorlar.
Yıl 1940. Selam!
"Mahkeme Heyeti geliyor!" On yıl.

"Sevgilim ne zaman döneceksin?!
dört bin gün, yüke benzer
dört bin gece
kimsenin olmadım ben,
komşunun çocukları onuna girdi,
savaş geldi geçti, sen hep yoksun,
dört bin güneş battı,
hangi dertlere düştün sen orada, canım,
sağ mısın, sapasağlam mısın?
sınır yok sevgili için --

Çılgınca severek
ben, Ruta, ele verdim seni
hapishanelerden dönenler de var,
ama yurtdışından -- hiçbir zaman..."

...O kadını dövüyor, kafayı çekip sabahtan.
koltuk değneği ıslık çalıyor rıhtım boyunca.
Vah ki vah, ak saçlı kadının çığlıkları:
"Sevgilim benim! Sevgilim benim!"

1963

GECE

Ne çok yıldız!
Tıpkı mikroplar gibi
havada...

1963

"ANTİDÜNYALAR" PİYESİNDEN TRAVESTİ ŞARKISI

Duran O*cak* mıdır, Şubat mıdır,
bir şeytani kış*ak* mıdır?

Ben ancak ufacık bir ses hatırlıyorum
kırmızı ağızcıkta -- bir buğucuk

ve küçücük şarkıyı:
"Uçuyorlar uzakta
güzel güzlüller,

yere düşecek olsalar,
parçalayacak onları insankurtlar..."

1963

MARŞE O PÜS
(MARCHÉ AUX PUCES)

I

Sat beni, Marché aux puces,
kafayı bulacağım
bu hüzünlü bit pazarıyla,
bluz ve barkarol karışımıyla,
semaverler, avizeler, mumlarla,
uluyor eşyalar Hayvanat Bahçesi
uçup giden yüzyıllar üzerine --
uluyuşu gibi fillerin ormanlar üzerine!...

Pastan kızıllaşmış yüzükler
kimin göğüslerini yansıtıyordunuz sizler?

Bir kabuk gibi sırttan atılmış olan zırhlar.
Kimin kartuşu?
Eşyalar -- parmak izleri,
eşyalar -- can izleri,
kabartma mustangların kırık parçaları,
hırtı pırtı tapınağı, Marché aux puces,
müziğe dönüşen çöpler!
İlham perilerimin en iyisi!

Sarsılarak bozulan kanape
kızlarını kaybettin nerede?

Yüzyıllar kaça kum saatlerinde?
Kimin havlı derisi silindi sillelerle?

Sevgi kaça, şiirler kaça,
ütiliter-yararsız olan?

Kaça çekingenlik ve çırpınmalar?
Robotların neyine yarar metaforlar?

Sat beni Marche aux puces,
arkaikleşiyorum:
eskidim, Robot-6 gibi
Robot-8 olduğunda.

II

Üzüntüm benim Marché aux puces,
sarmaşık gibi,
zırhları sarıyor küf,
pelüşten dışarıya fırlamış çivi --
Heykel atölyesindeki gibi Picasso'nun --
demir filizi,
demir filizi!

Hatırlıyorum, o, işlemeli pantolonla
eşyaları bağlamaktaydı yüzyıllara,
göz dönüyordu bir rulman gibi,
şakağın yanı başında, şakağın yanı başında!
(O, İspanyol, tam bir yara gibi,
bir kez Franko'dan geldiklerinde,
dedi: "Portre mi? Yapabilirim!
Kendi kellesini göndersin hele!")

Ben ona okuyordum, azıcık titreyerek,
yankı of çekiyordu bir koro gibi,
kişiler tablonun çerçevesinden
koridora iniyorlar,
mağara devri, atom devri,
canların anatomik kesitleri
dikey ve eğri
kum saati gibi,
kar, portakalları örtüyor
plajı, dağların üzerindeki küçük şekilleri,
biz, kum taneleriyiz,
kum taneleri gibi hüzünlüyüz,
bu şeytan saatlerinde,
cıvıldaşmayın!...
Biz tarihin
ancak birkaç dakikasıyız,
kum tanesi miyiz biz?
Ama yine de
topların ağzını
patlatan!

III

Marché aux puces, Marché aux puces,
kimseye duyuramıyorum sesimi.
Eşyalar ıssız ve korkunç
bir atom savaşı sonrası gibi.
Ben senin eşya'nım, 20'nci yüzyıl,
yakında desinler bana: "Siz eskidiniz",
kullandığım yambus ölçüsü
arkaik olacak olsun!
Moda düşkünleri yersin, ağlamaklı olsun,
Şiir bizden önce öyle -- ve bizden sonra da,

bayağı şekilde programlanmış
Somun ve cıvatadan oluşmuş
başmelek
şefkatle haykırsın bana "Siz arkaiksiniz",
o zaman aux Puces, yanına al beni,
modası geçmiş ceketle yerleşeceğim...
Ben arkaik'im,
tıpkı çölde
kazılarak bulunan roketatar alanı gibi!

1963

MARILYN MONROE'NUN MONOLOĞU

Bén Marilyn, Marilyn.
Ben kahramanıyım
intiharın ve eroinin.
Kime ışıldar benim yıldız çiçeklerim?
Kiminle konuşmaya başlamış telefonlar?
Kim hışırdatır elbise provası yapılan odada süet deriyi?

Dayanılır şey değil,

dayanılır şey değil aşktan yoksun kalmak,
dayanılır şey değil yoksun kalmak kavaklıktan,
dayanılır şey değil intihar,
fakat yaşamak
daha da çekilmez!

Satışlar. Suratlar. Şef kişniyor iğdiş bir at gibi
(Ben Marilyn'i hatırlıyorum.
Ona göz dikiyordu otomobiller.
Yüz metrelik sinema perdesinde
İncil'den bir gökyüzünde,
yıldız bolluğu içersinde,
küçük reklamlarla kaplı bozkırın üzerinde
nefes alıyordu Marilyn,
seviyorlardı onu...
Bitkin bir haldeler, istiyor onu arabalar.
Dayanılır gibi değil),
dayanılır gibi değil
köpek kokan koltuklara yüzünü dayamak!
Dayanılır gibi değil,
zorla olduğunda,
ve rıza göstererek -- daha da çekilmez!

Dayanılır şey değil düşünmeden yaşamak
daha da çekilmez -- derinlere dalmak.
Nerede inandıklarımız? Sanki bizi silip süpürdüler,
yaşam -- intihardır,

intihar -- pisliklerle savaşmaktır,
intihar -- onlarla barışmaktır,
dayanılır gibi değil yetenek yoksa
yetenek varsa -- daha da çekilmez,

kendimizi meslekteki başarıyla öldürürüz
parayla, yanık tenli kızlarla,
zira biz oyuncular
yaşamayız gelecek kuşaklarla
ne var ki yönetmenler -- hepten ayaktakımıdırlar,
biz kucağımızda boğarız sevdiklerimizi,
yine de izi kalır yastıkların
genç yüzlerde, bir lastik izi gibi,
dayanılır gibi değil,

ah, anneler, anneler, niçin doğurulur?
Gerçi biliyordu anne -- darmaduman edecekler beni,

O, starların donukluğu,
bir kenara çekilmemiz olanaksız,
metroda,
troleybüste,
mağazada
"Selam, bak kimler geldi!" -- diye bakar mımıntılar,

dayanılır şey değil çıplak olmak
bütün afişlerde ve gazetelerde,
unutarak
ortasında olduğunu yüreğin
tuzlu balık sararlar içine senin.

yüz buruşuk,
gözler paramparça
(ne kadar korkunç, France - Observer'de
fotoğrafını hatırlamak senin
kendine güvenen bir suratla
ölü Marilyn'in hemen arka tarafında!).

Bağırıyor prodüktör, börek atıştırırken:
"Ne kadar tatlısınız,
alınız -- sanki inciden!"
Haberiniz var mı sizin, ne kokar inci?
İntihar kokar!

İntihar edenler, motosiklet sürücüleridirler,
intihar edenler acelecidirler başdöndürücü bir duyguya
kapılmakta,
flaşların patlaması yüzünden yüzleri soluk bakanlar --
intihar edenler,
intihar edenler
evrensel bir Hiroşima bu,
dayanılır gibi değil,

dayanılır gibi değil hep beklemek
patlasın diye,
ve en önemlisi --
tanımı olanaksız dayanılır gibi değil,
eh, eller sadece benzin kokar!

dayanılır gibi değil
yanmaktalar mavide
senin vedâ portakalların...

Ben güçsüz bir karıyım. Başa çıkabilir miyim gerçekten?
En iyisi -- hemen!

1963

TEMBELLİK

Tembellik kutsaldır, en can sıkıcı olansa tutsaklık.
Uyanmak tembellik sayıldıkta uykuya dalmak da
tembellik.

Telefona kalkma tembelliği ve sen üstümden uzanırsın
ona doğru, yorgun argın.

Ses, çıngırak gibi, senin içinden gelmekte bu
ve gıdıklıyor işte diyaframla benim omzumu.

"Biletler mi?" -- diyeceksin. "Tembellik. Boş ver yansın".
İçimizdeki gölgeye geçiyor en yavaş gün.

Tembellik -- ilerlemenin motoru. Diojen'e anahtar
tembelliktir.
Biliyorum, sen çok hoşsun,
bunun dışında her şey -- ölümlüdür.

Dünya budalalık mı ediyor. Bekler yarını sabırla.
Telgraf almak için tembellik -- atıverin kapının altına.

Akşam yemeğine gitme tembelliği, tıngır mıngır
kapatma tembelliği.
Ve düşünceyi bitirme tembelliği: bugün paza... di mi?

Haziran, yolun ortasına
Keçiayaklı bir satir olarak
serildi çakırkeyif
Binici pantolonuyla ve yalınayak.

1964

PARİS UYAKSIZ

Paris'i kazıyorlar. Paris süsleniyor.
Kum püskürtüyorlar makinalarla.
Charcot duşu temizliyor
Rokoko döneminin şişko kadınlarını!

Ve ben beyan ettim ki: "Ne kadar gereklidir --
nesnelerin dış katını kazmak,
dünyayı kabuksuz algılamak,
hatalı çizimler ve barok duvarlar olmaksızın!.."

Bir peygamber gibi gülünçtüm ben,
ama patronumuz Madame Lanchon
dedi ki: "O la la mon cher!.. Ve birden --
değişiverdi kent,
duvarlar yok oldu, saydamlaştı doğrusu,
sokakların üstünde, rengârenk balonların ipleri gibi
asılıydı odalar,
ayrı ayrı ışıklandırılmıştı her biri,
içeride, üzüm çekirdekleri gibi,
yanmaktaydı figürler ve yataklar,
kılıflarından, örtülerinden, zar tabakalarından soyundu
eşyalar,
masanın üzerinde çay kahverengi bir şekilde eğiliyordu,
çaydanlığın şeklini koruyarak,
ve aynı şekilde, şeklini koruyarak su hortumunun
tavanda koşuyordu baştan başa gümüş rengi su,

Paris'in Notre Dame Katedrali'nde âyin vardı
akvaryumdan geçer gibi,

parıldıyordu avizeler ve kırmızı kardinaller,
mimarisi buharlaşmış,
ve yalnız yuvarlak vitray gülü süzülüyordu nedense,
meydanın üzerinde bir işaret gibi:
"geçmek yasak",

Louvre üzerinde 16 somyanın yayı gibi, kaideleri üzerinde
titremekteydi iskeletleri heykellerin,
her şeyin içinde yay,
her şey tik tak.

Hey Paris,
örümcek ağlarının, antenlerinin, ve çıplak tellerin
dünyası
ne kadar titriyor,
ne kadar da çat pat ediyorsun yarış motoru gibi,
ey, mor bir zar altındaki yürek,
Paris
(Göğüs cebinin yerinde dikine, balık gibi
yüzüyordu "Gillette" firmasının jileti)!
Paris, nasıl yaralar seni, Paris,
ince alayın kabuğu altında,
açık -- seçikliğin altında, korumasızlıkla sınırdaş,
Paris,

yalnızsınız Paris'te her zaman,
gerçi tek başına değilsiniz hiçbir zaman,
ve gülücükte acı,
vişnede çekirdek gibi
Paris, yanar su,
Paris,
ne kadar tersyüz edilmişsin,
ne kadar beyaz senin Boulogne Ormanı'n
gencecik, yıkanan dilberler gibi,
pembe köpekler koşuyor,
koklaşıyorlardı şaşkın şaşkın,
iç içe geçebilirlerdi cıva damlaları gibi,
ve içlerinden biri, çıplak, yılan gibi,
dedi ki: "gümüş tilkiyim ben",

insanlar geçiyordu,
kafataslarının vida gibi söküldüğü yerde
tel kafesteki
kuşlar gibi,
ıslık çalıyordu düşünceleri,

bir rahibeyi şaşkına çevirdi erkeklere ait kıllı görüntüler,
açığa vurmaktan korkuyordu erkekler kulübü başkanı
(karısıyla olan gizli ilişkileri duyuldu,
yok oldu itibarı),
güzel bacaklar sallanıyor polis memurunun üstünde,
bir hâle gibi, gümüş tabakta

yüzüyordu bir şinitzel tavan aralarının şarkıcısı üstünde,
bağnaz bir OAS mensubunun kafasında
Sartre tavada duman çıkarır,
Sartre ise,
bizim sevgili Sartre'ımız,
düşüncelere dalmış uysal bir çekirge gibi,
kokteyl kamışını çiğnemekteydi
tüm bu gizlerin
akıllı ruhu,
kamıştan,
bir cam üfleyicisi gibi,
o fenerleri üretti üfleyerek
içinden bütünüyle boş kalan kenti,
belediye binalarını, kasap dükkânlarını,
rengârenk parlayan kabarcıklar gibi!

Ben sarsıyorum onu:
"Sartre'ım benim,
bahçem benim, kışa karşı camla korunmamış,
niçin böyle korumasız
ansızın uçuyor
balonlar?"

Her şey ne kadar korkunç soyunmuş,
korkunç sıyrıklardan kıl payı uzaklıkta,
hava bile yakıyor onları, rende gibi,
Sartre'ım benim!
Hüküm giymiştir belki de her şey?..

Çekirge yaprakta suskun
yüzünde akıl almaz bir sıkıntıyla
üçü vuruyor saat...
Olga ve ben "Crazy Horse"ta oturuyorduk,
saksafon biçiminde bir ses bükülüyordu cazcının
dişlerinde
bir kadın sırıttı.
"Striptease öyleyse striptease" --
dedi kadın,
ve üstünden sıyırıp çıkarmaya başladı, elbisesini değil, --
hayır, derisini!
çıkarılışı gibi çorabın ya da dar eşofmanın.

-- o! o!
en son hatırladığım, gözlerin akı,
telâşsız ak, porselen bir izolatör gibi,
korkunçlaşan,
bağıran ateşli yüzün...

"...Dostum, eriyecek café - glace'ınız..."
Paris. Dostlar. Duvar birleşti.
Ve pencerenin dışında uçuyor yüzyılların içinde
motosiklet sürücüleri
akpak miğferleriyle
lâzımlıklı şeytanlar gibi.

1963

KENDİNİN PORTRESİ

O, inceciktir, doğrusu bir dal kadar ince. Traşsız ve yüzü
ablak.
Yaylı yatağım üç gün üç gece gıcırdar onun altında.
Kaskatı bir gölge asılı duvarlarda
Ve dudakları, suratının yarısı, yanıyor duman çıkararak.

"Selam!" dedi o, hırlayarak, Rus şiirine.
Bir tabanca mı, yoksa bir ustura mı verelim size?
Siz, dâhi misiniz? O halde kaos'a karşı hayasızlık edin...
Tövbekâr oluruz belki.

Gazete kâğıdını ağız ucuyla ıslatarak dakikada yapılan
Bir sarma sigara gibi yapsak mı öz-eleştirimizi?..

Niçin kucaklıyor seni benim yanımda
Niçin alıp yakıştırıyor atkımı boynuna?
Ve kısılıyor onun gözleri kâğıt sigaramdan...

Koru beni, koru!
S.O.S.

1963

ESKİDEN MAYAKOVSKİ'NİN YAZILARINI DAKTİLO EDEN E. YANİTSKAYA'YA NOT

Mayakovski'nin size bir borcu varmış.
Kapatıyorum.
Bağışlayın -- yetmedi onun yaşamı.

Benim yaşamımı belirliyor
bitmeyen bir borcu ödemek
Lermontov için, Lorca için.

Korkunç ve uzundur bizim borcumuz
kan-kırmızı bir ödeme ile.

Teşekkür ederim, baba, dedelerim.
Sen çağın tekerleği, dönmene devam et...
Fakat benim için acaba kim ödeme yapacak,
her şey için ödemiş olacak, her şey için.

1963

DOĞMAMIŞ İKİ ŞİİRE AĞIT

Âmin.

Öldürdüm şiiri ben. Öldürdüm, doğurmadan. Canı
cehenneme!
Toprağa veriyoruz.
Toprağa veriyoruz şiirleri. Girişi yasaklananlara serbest.
Veriyoruz toprağa.

Kapkara evrende zehirlenmiş sevgililer
olarak
yatıyor iki şiir,
o beyaz tiyatro dürbünleri gibi.
İki yaşam sıkışmış yarım bir yazgıya --
iki şiir, benim
en bülbül şiirlerimden!
Ey siz, insanlar,
ey siz, hayvanlar,
onların doğduğu göletler,
Ostankino'da*, --
kalkın ayağa!

* Moskova'nın bir semti. Merkezî televizyon stüdyolarının bulunduğu yer.

Ey siz, gecenin ıhlamur ağaçları,
pençeleri gibi dallarında fal açmanın,--
kalkın ayağa,
yollar, acıyla öldürülen,
asfaltta gelişigüzel yatan,
dikilmiş saçlar gibi kentin üzerinde,
ayağa kalkın, siz ey.

Mezarlar açılın,
sağlam bacakları gibi bir devin,
Siz ey, ayağa kalkın --
Servantes, Boris Leonidoviç**,
Bramante,
onları severdiniz, onlar da çürüyüp gitmiş şimdi,
kalkın ayağa.

Ve siz, Yüksek Sovyet Prezidyum üyesi yoldaş
Gamzatov***
ayağa kalkın,
sanat öldü, hiçbir şey tutmaz bunun yerini,
ve bu daha az önemli değil,
bir törende
yapılan konuşmadan
ayağa kalkın
Onların yok oluşu -- zalim bir mahkeme. Tutuklular --
biziz.
Kalkın ayağa.

** Boris Leonidoviç Pasternak
*** Rasul Gamzatov, çağdaş Dağıstanlı şair.

Ah, ne çok isterdin, alnı açık ve doğru yolda yürümesini
oğlunun,
ayağa kalk annem.
Sizler ayağa kalkın Sibirya'da,
Paris'te,
köhne kasabalarda,
biz o kadar çok şey öldürdük
içimizde,
henüz doğurmadan,
ayağa kalkın,
siz Landau, şaşı bir labirentin içinde ölen,
ayağa kalkın,
siz, caz orkestrasındaki kız,
hatırlıyor musun okul kurdelalarını?
ayağa kalkın.

Siz kahraman çocuklar, kahraman değil, anti-kahraman,
ayağa kalkın,

(ben kendini yok eden kadınlardan söz etmiyorum,
onlar çarçur edenlerdir
kutsal tanecikleri)
ayağa kalkın.

Şiirleri öldürdüler. Dostlarım neşeli
bir panikte --
"Sonsuz hâtıra!"
Bakanım, düşlerinizde, muço olarak
Atlantiği
geçiyordunuz.

Sonsuz hâtıra,
gür sesli Livanov****, hani, nerede oynamadığınız
Hamlet?
sonsuz hâtıra,
sen ey nine, prensiniz nerde? Ya bekâretiniz
çerçeveletebilirsiniz onu,
sonsuz hâtıra,
olgunlaşmamış düşünceler yükselir alev gibi,
sonsuz hâtıra,
düş ve umut, sen avuç açmak için mi gittin kilise
kapısına?
sonsuz hâtıra.

Âmin.

Saygı duruşu. Bir dakika -- yıllar gibi.
Susarak kendilerinden geçtiler -- hepsi de elverişli
havaları beklediler.
Bugün hiçbir şey söylemezsen, yarın
düzeltemezsin artık.
Sonsuz hâtıra.

Ve bizim hâtıramıza gelince, mamut gibi gelmiş geçmiş
olan,
sonsuz hâtıra.

Âmin.

Zulüm sırasında ateşi
taşıyana, --
Sonsuz hâtıra!
Sonsuz hâtıra!

1965

**** Ünlü oyuncu.

SAN FRANSİSKOLU ŞAİR JERRY'NİN DİYALOĞU

-- Demek ki,
geçmişte şair olan, bugün de yargılanmayı isteyen,
kendisinin ve 60'lı yıllardaki dünyanın tanığı?
-- Evet!
-- Yanıtlarda gerçeği söyleyeceğinize ant içiyor musunuz?
-- Evet.
-- Gezegenlerin en kocamanında ve en mutlusunda yaşayarak, benim kalburumdan küçük bir kum tanesinde...
-- Evet.
-- ...siz kendi deneyinizi mi yapıyordunuz?
-- Evet.
-- Şarkı söylemeyi seviyor ve müziğin --
yıldızınız olduğunu sanıyor muydunuz?
-- Evet.
-- İnce bir kulağa veya sese sahip miydiniz ve hiç değilse konuyu biliyor muydunuz?

-- Hayır.
-- O daracık ağızlı kadını tanıyor muydunuz?
Ve fenerli evin gölette hayali görünüyor muydu karo valesi gibi?
-- Hayır.
-- Hep viski mi istiyordu, buzsuz ve sodasız?
-- Hayır, hayır, hayır!
-- Siz ona hayatı emanet ettiniz. Nerde o kadın?
-- Yok.
-- Çekmediğiniz kalmadı - kral merhameti, siyaset, para, yoksulluk, sırf şiirler gün yüzüne çıksın diye ucuz bir şöhret ve ardından şöyle zamlı bir ödemeyle.
-- Evet.
-- Fakat yine de, üstün başarılı öğrencim, bilginiz 5 üzerinden 2'lik mi?
-- Evet.
-- Çöl diyordunuz - ama kentlere gidiyordunuz, gururu yendiniz mi, gazetelerin moda ismi olduktan sonra?
-- Hayır.
-- Hedefe yaklaştınız mı, stadyumlar size "Ver!" diye bağırdığında?
-- Hayır.
-- Şiirlerde hep - sorular, onlarda ne varsa
bu da sadece zarar,
işin verimi
düşüyor mu bu zırvaları okuyarak?
-- Evet.
-- Ve siz yine de bir gün ışığın parıltısıyla karşılaşacağınıza inanıyor musunuz?
-- Evet.

-- Oğlanlar, ya belki
Kızlar, ya belki...
Fakat yılların yükü altında ezilmiş olacaklar.
Arkadaşlar "dada"ya yöneldiler mi?
-- Kimisi öyle.
-- Her şey - zevzeklik,
sizde anlam yok, şair!
-- Yoksa, evet.
-- Mutluluk verdiniz mi hiç o kadına, ki
onun kişiliğini ünlü kılmak için ne çok uğraş verdiniz?
-- Evet,
yani hayır.
--Blucinini zor giyen, şiir yazan çalı horozu,
şarkı söylüyor musun kendi hayatının gırtlağını sıkarak?
Eve döneceksin - orada yer gök inliyor mu?
-- Evet.
-- Paris Convention'u özgürlükten yana mıydı?
Onun haklılığı cinayete mi dönüştü yoksa?
-- Evet.
-- Sizin topraklarınızda soğuklar, soğuklar,
öyle bir alan ki, bağırsan da - her şey
yok'a çıkar mı?...
--Evet.
--Siz karanlıktan alnınızla avlu kapısını zorlayıp kırıyor muydunuz?
Hem avlu kapısının arkası yine karanlık mı?
--Evet.
--Gerek yok, gerek yok, gerek yok, gerek yok, gerek yok,
belâ gelecek başa.

-- Vücudunuza acıyor musunuz? pekiy,
ya annenize, ya kalan yılların gizemine?
-- Evet.
-- Evet mi?
-- Hayır.
-- ?...
-- Hayır.
-- Demek ki, deneye devam ediyorsunuz? Haydi!
Bu günah çıkartma canıma yetti,
siz - delisiniz, sahte put, beyinsizin teki, asalak!
Güzel konuşmalar yapmaya mı gidiyorsunuz, kötülüğü
yenmeye mi,
affetmeye mi yoksa?
Gerçek nerede peki? "Evet"te mi, yoksa "hayır"da mı?

Yanıtlara sıkıştırılmamıştır
kaderler ve gözyaşları.
Soruda gerçeğin taa kendisi.
Şairler -- sorudur onlar.

1967

Suzdal'daki Meryem Ana*

Suzdal'daki Meryem Ana,
beyaz duvarda parıldayan,
sinema biletçisi hanım gibi
pencerenin yarım dairesi ardında!

Ver bana
bir bilet,
On altı yaşından sonra
girilmesi yasak olan yere...

Her şeyin anlaşılması olanaksız.

1968

* Moskova yakınlarında bir yer.

DAĞ MANASTIRI

Su ve taş.
Su ve ekmek.
Baş aşağı uyur
Boris ve Gleb.*

Öylesine naneli
suyu sabahın --
gümüşün ve
tadı Meryemana'nın!

Artı özgürlüğün tadı
yokken gözün fazlası.
Tanrı'nın sözü değil
doğanın sesi.

Duvar ve istenç.
Su ve ten.
Tuz yerine geçsin diye --
bir tutam kardelen!

1970

* Eski Rusya'daki azizler.

TELEFON KULÜBESİ

Moskova'da tur atıyor,
numaramı çeviriyor birisi.
Dinliyor ve kapatıyor --
Çıt: Kapatma sesi...

Size ne? Bir kilo uyak,
yoksa bir imza mı en iyisi?
Alo!..
Çıt: Kapatma sesi...

Doğal ayıklanmaya
sürüklenmiş kendisi!
Alo!..
Çıt: Kapatma sesi...

Ruhu götürmek için gelen
kabloda bir melek belki?
Bizimle iletişim kurulamaz.
Çıt: Kapatma sesi...

Yitirdiğim bu vicdandır,
belki de benimkisi?
Ve o sesi unutan?
Çıt: Kapatma sesi...

Son metro durağında
baş açık durmaktasın
kadranda küçük bir yüzük gibi
donakaldı minnacık parmağın.

Ve madenî paralarla cama
vuruyor kızgın kalabalık
Sanki nişan yüzüklerinin
prova edildiği kuyruk.

Uzaklardaki ahizeye üflüyorsun
ve benim ufacık yakam, bak
senin soluğunla küçük bir bayrak gibi
çırpınmaya başlayacak...

Koptu gezegenin bağı.
Yoruluyorum bağıra çağıra.
Sorular yanıtsız.
Yanıtlar boşluğa.

Görüşüldü. Görüşüldü. Görüşüldü.
Seninle. Seninle. Sensin bu birisi.
Alo. Alo. Alo.
Kapatma sesi. Kapatma sesi. Kapatma sesi.

1971

İnsan Organizmasında

İnsan organizmasında
yüzde doksan su var,
Paganini'de belki
yüzde doksan aşk!

Ayrıça -- bir istisna olarak
kalabalık eziyorsa sizi,
insanın tutumunda
yüzde doksan iyilik..

Yüzde doksan müzik
külfet olsa bile,
içimdeki çerçöpe rağmen,
yüzde doksan sen.

1972

HİKÂYE

Bahçeye çıktı. Kararmaktaydı gün.
Alacakaranlıkta bir ağartıydı bostanın görünümü,
canı mahcup ediyordu vücudun
sanki güneşlenmemiş bölümü.

Köşkün arkasında ise
belli belirsiz bir yapı eklentisi.
O, kapıları açtı bir tekmeyle
Anahtarı yokladı ve kikirdedi.

Arkası apaydınlık buzlu cam kapının.
O zamanlar yatak odasıydı burası.
Dikişi bir kenara itti kadın
hiçbir şeye şaşmadı.

1972

DÜŞ

Tekrar karşılaştık biz.
Ve bir kamyon taşımaktaydı beni ve seni.
Aşka düştük -- hem de kaçıncı kez.
Tanımakta güçlük çekiyordun sen beni.

Sen getirmiştin beni eve.
Seviyordun, esirgemeyerek sevgini.
Yıllarımız geçip gitti seninle.
Tanımakta güçlük çekiyordun yine de beni.

1972

BTD*

Büyükannem -- eski usul dindar,
fakat aynı zamanda o
bir bilim ve teknik devrimcisidir.
Hormonludur beslediği domuzlar.

Bilim ve teknik inekleri
Harlamow ile Petrov'u izliyorlar,
ve seks devrimcisi Sudarkina
gece karanlığına bürünerek
tek vücut donuna sığdığı gibi
kalbine
Krasnodar'ın yarısını sığdırarak,
ailenin,
özel mülkiyetin
ve devletin
temellerini baltalıyor.

Bilimsel ve teknik mübadeleler
mükemmel.
Veririz Terpsikora,
alırız "Pepsi-cola".

*BDT, Bilim ve Teknik Devrimi anlamına geliyor.

İşte devrim budur ne de olsa --
-- akıllarda hayat tarzında ve bütün uluslarda.
Ağır ağır on ikiye yaklaşıyor saatin akrep ve yelkovanı,
ne var ki quartz saat takıyoruz biz, yelkovansız ve
akrepsiz!

Yol arkadaşıyım ben
Bilim ve Teknik Devrimi'nin.
Saka sırığına bütün saygıma rağmen
İsterim ki, en berbat cehennemin dibinde bile
su tesisatı
ve düşünce özgürlüğü olsun.

Bunun için sıkacağım şarkının boğazını,
yorulursam --
boğazı tutacak arkadaşlar.
Ne var ki şarkı söyleyen boğaz, birliktedir nefes alan
boğazla --
yaşıyorum, nefes almaksızın mutluluktan ve
mutsuzluktan.

Söyleyeceğim kurtularak şiirin kıskacından
o soluduğum ve şakıdığım eski boğazla:
"Yaşasın Bilim ve Teknik
Tinsele dönüşen!"

Devrim tehlikede! Çareler bulmak gerek.
Bundan hoşlanmaz sabotajcılar.
Bilim ve Teknik karşı - devrimcileri
Yemezler öyle sentetik havyar.

1973

NİKOLAY VASİLYEVİÇ GOGOL'ÜN CENAZESİ

Son arzum budur: Vücudumu, çürüme belirtileri
açık ve seçik olarak ortaya çıkıncaya kadar
gömmeyiniz. Bundan niye söz ediyorum,
çünkü taa hastalığım sırasında
birkaç dakika boyunca hayatım uyuşmuş,
kalbim ve nabzım duraksamış oldu...
N.V. GOGOL, *"Vasiyetnâme"*.

I.

Siz ülkede bir canlıyı taşıyordunuz!
Gogol, baygın bir uykudaydı.
Tabutta sırtüstü düşünüyordu Gogol:

"Yağmurun sesi nasıl geliyor çatıdan,
şakırdıyor ama bana ulaşamaz ki, --
bir cenaze törenini duymaktayım hayal meyal,
anlıyorum, bu benimkisi.

Siz çevremde bir daire oluşturdunuz,
izleyerek nasıl bir hüzünle
açılır kapanır çakı gibi
burnum batıyor yüzüme.

Ben bir ölüsever miyim, o sizlersiniz!
Rusya'da cenazeleri seviyorlar, ancak
öldüğümüz zaman anıyorlar,
canlı iken bizi unutarak.

Zayıf vücudumu ve günahkâr ruhumu
sihirli vedâ ağlayışlarıyla o an
sandığın içine çiviliyorsunuz,
geri göndererek, postrestant."

Baygın uykulardadır NEVA,
baygın uykularda dilsizlik --
çıkartmak sözcüklerin verdiği sesi akıldan...

II.

"Kaldırın gözkapaklarımı, yurttaşlar, benim,
baygın uykulara dalan yüzyılda
saçma sapan sözlerden uyanın.
Kaldırın gözkapaklarımı!
Uyandırın beni gençlik,
kitaplarımı okul sıralarının altında okuyan,
bana ne olduğunu anlamaya çalışın.
Olamaz, çifter çifter gidiyorlar buradan!
Ufa civarında sırtım uyuşuyor,
Riazan civarında zihnim kararıyor
İşte yaklaştı biri, bir kadın anlamış olmalı...
Hayır -- sümkürüyor!

"Gülüş derken karabasan çıktı ortaya.
Benim yapmış olduğum -- pek az şey var.
Boynuma sivrisinek saplanıyor,
beni bir tek o anlar.

"Yasak meyve yetiştiriyordum sizler için,
canlı bedeni aşılıyordum çürümeyle.
Tanrım, yardım et de kalkayım,
diz çökmek için senin önünde."

Baygın uykulu bolluk,
baygın uykulu temâşa --
uyumak, uyumak, uyumak...

"Ben şafak sökmeden önce
Uçup geçerken açıyordum tabutları,
sanki kıvrımlı bir mantardan,
bir kanatlıdan yayıyordum sporları.

"Bekliyordum kristal tabutlarda, bir badıçtaymış gibi,
ürkek çar kızlarının nohut tanelerini.
Ele geçen nedir, ben kafese kondum.
Hayat o kadar kısa!

"Hayat gözenekler arasında yukarıya doğru koşuyor,
aynı hızla su bardağından
kabarcıklar buğuya dönüşüyor
içip de bitirmediğim maden suyundan."

Yatmak ne kadar debdebeli ve korku verici,
bitirilmemiş bardağın durduğunu bilmek
ve onu istemek, ne kadar umut kırıcı!

III

"Frağın altından iç çamaşırlarını aşırdılar.
Aralıktan esiyor. Oradan girilmez oysa.
Tanrı'nın azapları ne ki,
kabrin içinde uyanmış olmanın yanında!"

Yer altındaki çığlıklar sarsmadı derinlikleri.
Mezarda kafa çekti üç kişi.
Cenazeleri seviyorlar bizde,
Gogol'ü nasıl gömdüğünüzün hikâyesini
dinlemekten hoşlandığınız gibi.

Tabutu açın ve donup kalın karda.
Gogol, kıvrılmış, yan yatıyor, bak.
Çizmenin astarını delmiş, ete batan tırnak.

1973

RESSAM VE MODELİ

Sen bağırıyorsun, ben senin canavarınım diye,
ve, kinle güzelleşerek,
eğiyorsun, edepsiz bir hayvan gibi,
mavi omurganı ve boynunu.

Senin yakışıksız bir cümlene
katlanamam, bembeyaz kesilirim zırva sözden.
Ama sana tapıyorum ben.
Ve izin vermem senin bir başkası olmana.

Hey, dinle! Ben yaşadıkça,
yaşamım boyunca,
insanlar tapınaklarda hizmet edecekler
dua ederek sana,
senin gibi bir cenabet kadına.

1973

YENİ BAŞTAN

Yavan saygılara eriştiniz mi,
el mi değdi tetiğe --
herhangi bir an, geç değil,
yeni baştan başlayınız her şeye!

Saatiniz "oniki"yi vurdu,
yeni dönemler de var ama.
Sizin treniniz ezildi. Deneyin
uçmayı uçakla!

Siz deniz kıyısına çıkıyorsunuz canınız çektiğinde,
sırtınız üşüyor ve dümdüz, sanki
kürekle kesilivermiş
ve bir geçmiş kıyıya atılmış gibi.

Yanlış alfabeler öğrendiniz.
Sizi cezbetmekteydi her yanlış çalgı,
onları zorlayamazsınız başka olmaya --
arayın başkalarını!

Böylece paramparça ederdi Puşkin
ançar ağaçlarının zehirsiz olduğunu işittiği zaman
o büyük dörtlüğünü,
ve başlardı yeni baştan!

Ünsüzlükten başlayınız, parasızlıktan bir de.
Öç alır gibi sevinsin ve kıskansın
senin eski ve burada olmayan aşkın --
başlayın yenisine.

Bir öncekisiyse arkadaş olacak.
Bozuşmayın. O sizinle özdeş.
Delilik vedâ etmek ona
fakat
siz olmuş bitmiş sevdayı kovalamayın
insanca davranın ona --
atı kurşunlar gibi vurup öldürün onu.
Hayatta kalamaz. Gerek yok yalana.

1973

ŞİMDİKİ ZAMAN NOSTALJİSİ

Bilmiyorum, ötekiler nasıl,
ama ben duyumsuyorum en şiddetlisini
geçmişe ait bir nostaljiyi değil --
şimdiki zaman nostaljisini.

Arzusu Tanrı katıdır papaz çömezinin
izinse başrahibin yanına kadar --
ben de yalvarmaktayım izin için
şimdiki zamana aracısız girme arzum var.

Yabancı bir şey yapmış gibi oldum,
hattâ ben değil de -- diğerleri.
Orman açıklığına düşüyorum -- duyumsuyorum
canlı toprak nostaljisini.

Seni hiç kimse ayıramaz benden
ama kucakladığım zaman seni --
öyle bir hüzünle sarılıyorum sana
birisi elimden alıyormuş gibi seni.

Ayağı sürçmüş olan arkadaşın
alçak tiradlarını duyduğumda,
aradığım benzeri değil -- aslı,
kederleniyorum ona, gerçek olana.

Yalnızlığı telafi edemeyecek
bahçeye ardına kadar açık marangozhane.
Benim üzüntüm sanatla ilgili değil,
Bunalıyorum gerektiği gibi işte.

Bıkkınlık verdi tasvir biçiminde yaşamak,
her şey plastikten -- pılıpırtı bile,
Sen ve ben gelecekte olmayacağız,
küçük kilise ise...

Ve suratıma kahkahalar savurduğu zaman
aptallığın içine düşmüş mafya,
şöyle diyorum: "Aptallar -- geçmiştedir.
Bugün ise -- artış var anlayışta."

Fışkırıyor musluktan kara bir su
fışkırıyor paslı olan, kıvamını bulan,
fışkırıyor musluktan kırmızı bir su,
ben bekleyeceğim -- gelecek gerçek olan.

Geçmiş, geçmiştir. Hayırlısı, diyelim.
Yine de ısırıyorum bir giz gibi
şimdiki zaman nostaljisini
gelecek olan. Ne ki yetişemeyeceğim.

1973

Şiirler yazılmaz -- öyle oluşuverir

Şiirler yazılmaz -- öyle oluşuverir
duygular gibi ya da günün batışı gibi.
Ruh -- kör bir katılımcı.
Yazmadım -- öyle oluşuverdi.

1973

RUHUN PORNOGRAFİSİ

Kız arkadaş, çıplak âşığı ile
Herkesin yanında coşarak oynar.
Düğün bayram et, vücut pornografisi!
Ama ruhun pornografisi de var.

Kimi zaman bir konferansta konuşan
sanatta, bir kadın aşçı kadar güçlü olan biri
dinleyenlerin önünde sergileyecek
kendi ruhunun pornografisini.

Picasso'da her şey açık değildir kendisine,
Stravinski -- işitim ahlaksızlığıdır oysa.
Böyle birisinden utanırdı
herhangi bir Parisli yosma.

Dansözü çırılçıplak soydukları zaman
utanıyorum onu gönderenler adına,
arkadaşım kaldırımdakilerle olduğu zaman
utanıyorum onun adına da.

Dert küpü olduğu zaman senin vatanın
o yeraltı milyonerleri
açığa vuruyorlar elmas takıları ve fok kürkleriyle
kendi ruhlarının pornografisini.

Yazıyorlar bir yabancı eliyle
sevdikleri dost hakkındaki yazıyı,
ama ruhun pornografisi olarak
asılı duruyor yazının altında onun imzası.

Salon toplantısında
ayıplandığı zaman eşini aldatan koca
mahrem ayrıntılar istenerek,
bağırıp çağırır ruhun pornografisi orda.

Siz nasıl cüret ediyorsunuz buna, nasıl.
Biz ne kadar sık kalkışmaktayız sizinle
her ışığın altında bakmaya
bu bir giz iken iki kişi için de...

Pek doğal, beraber yatmaya değmezdi belki...
Fakat anahtar deliğindeki çıplak göz bakarken
çok daha ahlâksızdır
sizde gördüğü şeylerden...

Damga vurun ekrandaki striptizlere,
sarın Venüs'lerin karınlarını, en iyisi.
Ruh -- nasıl olsa da -- esas budur.
Yitip gitsin ruhun pornografisi.

1974

BİELOVEJ* BALADI

Sana kefil olurum
Yaşamın ve kötülüğün güçleri önünde ben,
Ayrılığın obur gözü önünde,
ki, o, göz dikti bir köşeden.

Moskova'nın zorunlu gereksizliğinden
alırım seni kefil olup sana.
Sen -- ağaçları baltayla kesilmiş bir koru gibi
koru beni! diye bağırarak seslendin bana.

Sırt çevirecekler, kız ve erkek arkadaşları.
Her şey mavi bir alevle parlasın diye orda,
votka kadehi ile Bielovej'in
ikram edelim fırındaki küçük korlara.

* Bielovej, bugünkü Bielorusya topraklarında ünlü bir ulusal park.

Ateşe verin hüznü benim evimde!
Tuğlalarda türkü söylüyor geçmiş, türkü.
Yansın mavi alevle her şey, ancak --
ateşleyin hüznü!

Bu hararetli ve hızlı kütüklerde
sözde hırlayarak kopan, kaçıp giden,
suçluluk duygusu,
günah duygusu derlerdi -- eskiden.

İstenç yetmiyordu buna, istenç.
Günah, bizim üçte bir köle olmamız.
Ne kadar da geçmiş odun kırılmıştı --
onlar için ne güzel, hüzünde yanmak!

Entrika kokmuyor bu artık,
yangın böyle oluyor, yağmur da --
gece için gözleri ve alı silerek
geleceksin soluk yüzlü yanıma.

Ve unutmuş olduğun dairede
senin eski yaşamına bağlanmış olan
yılanlı beyaz kurukafayla
boşuna uğuldayacak telefon...

Bu kirişli avcı hamamında
sanki köylü sunaklar
biz öyle bir özgürlükle nikâhlandık --
senin kanında çingenelik var.

Sana kefil olurum ben
kentin ve insanların önünde, bunu bil.
İstenç ve azap meleğinin önünde
bana sen kefil ol.

1975

Olur mu olur

Dostum, kazık kakmışız dünyaya. Olur mu olur.
Büyük mutluluk.
Şairleri öldürmüyorlarsa şâyet
bil ki, öldürülecek kimse yok.

1975

RUS AYDINLARI

Rus aydınları mevcut,
Siz, yok mu sanıyordunuz? Var.
İlgisiz bir yığın değil,
ülkenin vicdanı ve onuru onlar.

Rihter* ve Averintsev'de** de bulunur
Taşra doktorlarının her özelliği --
çünkü onlar aydın
çünkü onlar kibirli.

"İnsanın öz vatanında ayıp olmaz".
Saygı duymam yağcılık edenlere.
Benim vatanımda ayıp hep var,
peygamberler var yine de.

Böyle olanlar hiç pas tutmaz,
Burnu kalkık bir Petersburglu
Nikolay Aleksandreviç Kozirev --
mekânı gökler olan bir aydın bu.

* S. Rihter, ünlü piyanist
** Averintsev, çağdaş yazar.

Yankesicilerin farkında değil,
O, yok etmek için geldi dünyaya
termodinamiğin ikinci kuralını
ve sıcak ölümü, bu arada.

O, ders verdiği zaman,
kafası cascavlak, kürsüde --
gerçek bir aydın olarak
parmağıyla işaret eden gökyüzüne.

Ezelî budalalığa karşı savaşıyor
kahramanlık yapmak için doğan
vatan edebiyatı işte --
vatan içre savaş her an.

Ne çok gurur okşayan bir eğilim
selam çakarak, hizmet etmek ona:
"Başüstüne Rus aydınları!
Başüstüne!"

1975

PUT

Büyük buz hokeycisi*, mezar kazıcı olarak çalışıyor.
Ah, votkacığım benim
dipte beni ara...
O, televizyonlarda
büyülediği zaman halkı
adam öldürmelerin ardı kesiliyordu yurtta.

O, kaprisli prensiydi
Olimp'in ve Sabena'nın,
Otuzundan sonra ise
ne çok bunalıma düşmüş
baş başa kalarak unutuluş'la --
Tanrı çektirmesin size!

* Altmışlı yılların Olimpiyat ve dünya şampiyonu olan ünlü buz hokeycisi Almetiev kastedilmektedir.

O anlamıştı, bir şeyin
travmadan ve şeref belgelerinden daha yüksek
olduğunu.
O sildi kuyu üzerinde
şişeyi ve baston ekmeğini.
Gerçeği idrak ederdi
Hamlet, çalışsaydı eğer
önce Yorik, sonra -- mezar kazıcı olarak.
" Uzanacağız -- eşitleneceğiz," --
diyordu kızlara.
" Mezara gireceğiz -- eşit olacağız," --
diye ağzıma tıkayacak sözünü.
Mavi patene değil --
dipteki küreğe
saplanır ayak.
Mezara gireceğiz -- eşit olacağız --
putlar ve dünyadakiler,
mezara gireceğiz -- eşit olacağız --
uluslar ve ormanlar,
büyük karanlıkta, adı konmamış parıltıda
yatacağız -- eşit olacağız.

Orada eşitlendi galip ve mağlup,
orada suskun bakıyorlar
eskiden insan olanlar -- .
ıhlamurun bakışı, yıldızın bakışı ve yol kenarındaki taş.

Sonra taş da yok.
Kalan sadece bakış.

O batıyor, sonsuzluğa tüttürerek sarma sigarasını.
Yüksekleri devirmeyen, idrak etmedi derinlikleri.
O batıyor,
beline, göğsüne, omzuna kadar.
Dikdörtgen bir karanlık.
Onun üzerinde hafif bir canlı duman.

Vatandaşlar!
Onunla alay edilmemeli.
Bir rublelik çiçekleri
Cenazelerden kaçırarak,
düşmüş umut
şerefinize bir tanesini kaldıracak --
bizim düşmüş şampiyon.

1975

Bu ânı aklında tut. Ve genç yaban gülünü.
Ve omzundaki izi, ondan kalan.
Senin şairin ve sevgilin benim sonsuza dek.
Ve -- hepsi bundan ibaret.

Bu dünyayı aklında tut, tutabildiğin kadar,
ama binlerce yıl sonra, belki de daha fazla
Sen çığlıklar atıyorsun, yaban gülü dikenlerini
batırdığında sana
Ve -- hepsi bundan ibaret.

1975

YILDIZ

Alkışlıyordu Paris kenti
festivalin dumanında
ödüllendirdiler birincilikle seni --
"Çıplak Tanrıça"yla --

Hava alanından eve
götürecek dostlar.
Para yok.
Evde.

Her köşesini tarayarak
yıldız bakışlarla,
duvarlar boş ve çıplak --
çıplak tanrıça.

Tavuskuşu gibi bir yönetmen
önerisiydi yıldızlanmak.
Bu tercih senin
çıplak ama bir tanrıça olarak yaşamak.

Belki rol önerilir
iyi metinler olsa.
Kral çıplakmış bana vız gelir!
Çıplak tanrıça...

Karları eriyen kavak
duruyor pencerenin dışında
yetenek gibi çıplak, --
çıplak Rusya!

Ve işte böyle biri
takırdatıyor tabakları bakın
sönmeyen ateşinde
gaz ocağının.

Ve köşeden ışıldıyor
sigara dumanında --
ey, kadın sanatçının yazgısı!
çıplak tanrıça --

1975

İnkâr etmem

İnkâr etmem
geçmişteki hiçbir satırı,
en umutsuzu ve üşümüş olanı
kadın oyuncu olanlardan.

Vazgeçmem
aceleci yaşamdan,
gereksiz çocuk tramplenlerinden
ne de alçak düşürenlerden.

El çekmem --
"Bir tek adım bile! Arkamızda o değil mi?" --
belki de yolunu şaşırmış olanlarla, yalancılarla...
Her fidanım!

Benim o karabasan saatlerde,
düşsel olsa bile
şiir, bana ihanet etmedi,
inkâr etmedi beni.

Ben, yaşamımı
günah çıkarma odasında anlattım.
Ama bütün dünyaya yayınlanıyordu itiraf.
Kabul ediyorum her şeyi.

İsterikler kalabalığı
kapıda bekliyor, kahkahalar atarak:
"Isır onu, ısır!"
Doğrulayacağım iç çekerek bütün söylediklerimi.

İnkâr etmem.

1975

Seninle

Seninle biz zaman'a nişanlandık
Yüzüklerle değil, elektronik saatlerle...
Korkuya kapılıyorum yitip gidiyor diye dakikalar.
Hem onlar ısınmıştı cana yakın bir elde.

1975

ŞAİR OLMAMAK DA VAR

Şair olmamak da var
ne ki, insan dayanamaz, anla,
kapılarla sıkışan
ışık demetinin çığlığına.

1976

MİKELANCELO MOTİFLERİNDEN

1

Burada mızraklara benziyor kutsal haçlar,
burada açıktan satıyorlar kanını Tanrı'nın,
miğferler haline getirerek kutsal kâseleri.
Tükeniyor Tanrı'nın sabrı.

Eğer O, bugün inseydi yeryüzüne
kan içinde bırakırdınız O'nu, yakalayarak,
derisini yüzerdiniz kutsal omuzlarından
ve haraç mezat satardınız ilk kapının ardında.

Benim ihtiyacım yok iki yüzlünün sadakasına,
başarmak gereksizdir Yaratıcı'ya.
Yeni bir çağda, yeni düşler var.

Gelecek için utanç duymaktayım ben:
kim bilir, başka bir inanç
bizi tekrar mahrum kılar kutsal olan her şeyden!

2

Onun yıldızı için bütün sözler -- duman gibi.
Ona lâyık olanları çağırdım, o kadar az ki.
Övgü yarışına girmeyeceğiz biz.
Çarmıha gereceğiz onu yerenleri.

Cehennem kapılarından geçti o, sapasağlam,
Tanrı'nın kapıları açılıyordu önünde ölümlünün.
Ama sefil bir biçimde düşünen insanlar,
ülkenin kapısını kapattılar yüzüne.

Ey ülkem, uzağı görmeyen sendin
cezalandırdığın vakit en iyi oğulllarını,
en kötü idamı hazırlayarak kendin için.

Her zaman trajiktir vatandan ayrı düşmek.
Ama daha alçak bir kovulma olmıadı
daha yetkin bir şairin olmayışı gibi.

3

Bir tek canlı olarak cansızların arasında
tanığıydı o, Cennet'in ve Cehennem'in,
cezanın adaletli keşiş yurdunu
bütün evreleriyle kavradı, bir anatomi uzmanı gibi.

O, Tanrı'yı gördü. Yıldız yağmurlu şiir
tehlike işareti olarak hıçkırıyordu ülkesinin üzerinde.
Şair denen kişiye göksel ödüller gerek.
İnsanların saygısına ihtiyacı yok onun.

(Ben Dante'den söz ediyorum. İşte, onu
hiç kimse anlamadı. Dante'den söz ediyorum ben)
O gülünçtü kudurgan eşkıya çetesi için.

Dehânın anlaşılmaması, bir kanun.
Hey, verin bana onun göz açıklığını, verin!
Onun gibi mahkûm olmaya hazırım ben de.

4

Ölümü duyumsuyorum. Fakat bilmiyorum saatini.
Vücut, avuncu çılgın eğlencede arıyor.
Vücudun yaşamından bezdi can.
Can. Cüretkâr bir kâseyi çağırıyor!

Dünya yolunu kaybetti geçilmez ormanın sık yerinde
Zehirli sürüngenler ve karayılanlarla bir.
Dedikodular sürünerek çıkıyor kulaklardan solucan gibi.
Ve hakikat, bugün -- çok nâdir bir misafir.

Beklemekten yoruldum. Yoruluyorum inanmaktan.
Tanrı'm, ektiklerin acep ne zaman çıkar?
Ölüm saati bizi ayıplarda yakalar.

Biz senin hakikatini kavrayamayacağız
Kurtuluşu bulamayacağız ölümde bile.
Ve melekler, sırt çevirecekler bize.

1975

Hem benim ülkemde, hem senin ülkende
İnsan sabaha kadar uyur -- sırt sırta değilse.

Hem ay da bir tane, iki kat altın var
hem benim ülkemde, hem senin ülkende.

Hem fiyatı da aynı, hiçbir şeye değil, bedava
sana gündoğumu, bana günbatımı neyse.

Hem sabah olmadan serinlik pencerede
ne senin suçun, benim suçum ne de.

Hem sevgi var hem de acı vatan üzerine
senin uyduruk sözlerinde, benim uyduruk sözlerimde.

Keşke yarı yarıya azaltılsa sayısı budalaların
hem senin ülkende, hem benim ülkemde.

1977

GİYSİYE AĞIT

Tanrı'ya karşı ilk isyandır -- giysi.
Çıplak olan, ormanın ayazında yaratılan
Yaradan'ın yaptığını edepsizce düzelterek
birdenbire -- giyindi.

Sisteme zarar ziyandır -- giysi.
Sopa biçiminde eksantrik bir insan
her gün
sarı bluzun bayrağını astığı zaman.

Büyük blucinlerin suçu nerede?
Üstteki ve alttakilerin sonsuz tartışmasında --
vücudun alt yarısı
zafere ulaşıyor aklın yalanında.

Ve Slava Zaitsev*, omuzlarını silkip
nefes almak veya ağlamak daha kolay olsun diye, --
göğüsteki dekolteyi biçiyor,
karpuz dilimi sanki, V biçiminde.

Dilber çizgileriyle,
sen nefes al rahat ve cesur,
giysinin içeriği -- vücut
vücudun içeriği – ruh'tur.

1977

* Ünlü modacı

KİTAP FURYASI

Ahmatova almayı hele deneyin bir
Sahaflar size açıklayacaklardır, ki
akikten çok daha değerlidir
onun siyah kaplı akik cildi.

Kimler, bir tarihte çifte atanlar ona --
âdeta günah çıkartmak için --
duruyorlar mı dersin saygı duruşunda
şiirlerinin ufacık bir cildi için?

Kitap tanrılarına duacıyız enikonu
"Dergilerin tirajını artırın," --
artırın arzuların tirajını
ve turna kuşlarının!

Benzine kesmiş gökte daha seyrek
duyacaksın turnaların çağrısını.
Mağazalarda tek parça bir taşa dönüşerek
bir Massiviy Muravlyov, sıkı mı sıkı.

Ülke şair bakımından zengin
ama mühendisler para biriktirecek
Ahmatova'yı satın alabilmek için
neredeyse bir maaş gerekecek.

Ülke tarafından tekrar keşfedilmiş oldular,
"seçkin"lere yazan kalem sahipleri.
"Seçkin"se, halkın da seçkini var.
O da sırada bekler ayak üzeri.

Ülke yeni bir doğuşa arzulu, açık.
Ve belki bunun da iyi işareti var, bak --
Ahmatova satılmıyor artık
satılmıyor Pasternak.

1977

HİÇBİR ZAMAN

Ne zaman cuma çarşamba olacak
artık sevmeyip unutacağım seni,
her yerde güllerin sürecek,
mavi, ardıç kuşu yumurtası gibi.

Fare "kukuriku" diye ötecek,
ev duracağı zaman baca üstünde,
sucukçuk insanı yiyecek,
evlendiğim zaman seninle.

1978

Unutulmuş olacak mı acaba bütün bunlar

Unutulmuş olacak mı acaba bütün bunlar --
Apenninler ardında ışığın sönmesi gibi, âh:
insan devletleri ve olaylar
ve içimizde şarkı söyleyen ilâh,
ve apandisitten artakalan sevimli yara izi
küçük bir çizgi ve sağlı sollu bir sürü küçük nokta --
sanki doyumsuz bir yaşam yüzdesinin işareti,
beilli belirsiz bir dilin olmayışı mı yoksa?...

1978

YÜZYILIN MONOLOĞU

Batacağı gün yaklaşıyor yüzyılımın --
sizin yüzyılınız, beni inkâr edenler.
Herkes açsın kâğıdını!
Başka yüzyılınız yok sizin.

Görgü tanıkları düşünürken
onu kabul etmeli mi veya nasıl etmeli diye --
aslına bakılırsa, bir biçime girdi yüzyılım
ve tuğla gibi duruyor yüzyıllar arasında.

Yamuk adam deyin siz ona,
Yaratan hakkında yakınmalar gönderin.
Dışarıda yirmili yıllar --
baştan olmazsa da, sondan işte.

Tarihsel simetri bu.
Şafağın ışığı -- batışın karı.
İnsanın nasibi alçak gönüllüdür --
yüzyıl gibi olmak.

Hatırlıyorum, ördeklerin uçuşu arasından
bir Rus mühendisinin oğlu,
çıkmıştı Vladimir'in altın kapılarından
Bakınız, ona ne oldu.

Darbe vurun şahsımda yüzyılın ayıplarına,
varlığın çektiği acılar içinmiş gibi
Tanrı'ya vurduğu gibi yabanıl adamların.
Darbe yemek, Tanrı'nın özündedir.

Puşkin ve Puccini'nin yüzyıllarından
benimki ne eski, ne daha yeni.
Kabul edin ki, Kampuçya döneminde
bülbül daha çok acı çeker.

Uğurlayın sopayla yüzyılımı,
yüzyıl ne ise şair de öyle.
Bağışlayın beni ey sevdiklerim,
sizin başka bir yüzyılınız da yok ki...

...Okullarda inceleyip öğrenecekler yüzyılımı,
tâ ki toprak ve yerküre olarak kalacak,
ben, pek doğal, bilmiyorum hangi vakte kadar,
anladığım tek şey -- o da benimkisi olacak.

1979

ARKADAŞ DÜNYASI

Ben arkadaşımı bekliyorum. Kapıları açtım,
her trabzan dönüşünde bir fener yaktım.

Ben arkadaşımı bekliyorum. Sessiz bir zamandır.
Hayat bir bekleyişle aydınlanandır.

Hızla geliyor çevre yolundan, koşar gibi yangına,
tıpkı geldiğim gibi onun sıkıntılı yıllarında.

Gelecektir. Çam ağacı, kulübelerin üstünde
ışıklandırılmış çok daha önce.

Koşuyor, fosfor saçan köpek.
Sen misin dostum? Ama acıların var daha çekecek...

Yabancı farlar karanlığı yığmış olacaklar --
ben arkadaşımı bekliyorum, işte o kadar.

Dedi ki -- gelecek ama dokuzdan sonra.
Polisiye izleniyor dört bir yanda.

Düşmanlık uğrayacak. Kovalarım düşmanlığı,
ben arkadaşımı bekliyorum, arkadaşımı.

Yıllar geçiyor. Tek bir haber yok Hermann'dan.
Işığı kesiyorlar bütün doğadan.

Görüşeceğiz, ya Cennet'te, ya da Cehennem'de.
Ben arkadaşımı bekliyorum yaşadığım sürece.

Dedi ki -- gelecek dokuzdan sonra.
Kader, sen onu koru yolda.

1979

DARGINLIK

Hiçbir şeye benzemiyor bu!
Sen çizmelerle çiğniyorsun paltoyu.
Sen kudurmuş kediye benzemiyorsun.
Hiçbir şey değil senin benzerin.

Şefkatin şefkate benzemiyor.
Fırlatıp atıyorsun fincanları, yere, masaya --
Kolsuz Venüs benzerin değil.
Sen hiçbir şeye benzemiyorsun!

Bunun için serzenişten yoksun,
ve buna rağmen,
seni hayatım diye çağırıyorum.
Hiçbir şeye benzemiyor hiçbir şey.

Erkek kardeş benzemiyor erkek kardeşe,
ağrı ağrıya benzemiyor.
Bir saat bir saatten farklı.
Seninle farklı o.

Deniz, benzemiyor hiçbir şeye.
Yağmur kalbura benzemiyor.
Sen hep aynı şeyi sürdürüyor musun? Allahım!
Hiçbir şeye benzemiyorsun sen.

Özgürlüğün sessizliği benzemiyor hiçbir şeye.
Yanakların sıcak tenine benzemiyor, su.
Benzemiyor
yanaklardan
akan suya havlu.
Ve tutsaklıkla hiçbir benzerliği yok kancanın
kapıya takılan.

1980

KADER

Kader benim üst yanımda. Nereye kovuyorsunuz beni?
Açılır kapanır karyolalarda çırpınmaktayım, dışlanmış
biri gibi.
Dert, mahzen gibi, açılıyor herhangi bir odada
Çukur benim altımda -- kaderse üst yanımda.

Neydi istediğim? Geçirmek, nasıl cazip geliyorsa,
hayatımı.
Neyi almış oldum? Tabut hesabını.
Mezar açılmış oldu beşik altında.
Çukur benim altımda -- kaderse üst yanımda.

Bu kozmik dağıtımın hesaplaşması.
Sensin bütün sevdiklerinin belalısı.
Nasıl da severdim ben baba ocağını Peredelkino'daki
Yonga alevi gibi silindi gitti.

Göklerdeyse ruh uluyor bitmek bilmez bir ders gibi,
öfkelenerek keyfine göre çekti tetiği.
Kader aile üstünde, benim doğmuş olduğum. Ve
Kader ailemin yaşadığı ülke üzerinde de.

Hizmet ettiğim neydi bu aydınlık yıllarda,
Şiirlerim dışında, ki onları söyledim yanı sıra?
Halk için gizli bir yıldırımsavardım bense.
Çatırdıyor omurga kemiği. Kader böyledir işte.

1983

İleri karakollardan dem vuruyoruz

İleri karakollardan dem vuruyoruz
unutmuş gibi
sorularda asılı duruyoruz.

Dikey bir şose --
bıçak gibi ütülenmiş bir pantolon --
duruyor askılarında
demiryolu köprüsünün.

Ayrılık asılı kaldı
erkeğin omuzlarında.

Evin sessizliği ise
kapının kancasında asılı.

Neyin üstünde asılı ülke?

Sen nereye çekip gittin?
Dolabın karanlığında
parlıyor gece
yerinde beyaz elbisenin
metalik bir soru --

YEŞİL MAYMUN

Kapım çalınınca açtım.
Yeşil maymun ayaktaydı.
Beyaz dar paçalı pantolonuyla
Aklı başındaydı...

Yeryüzünde ahlâk hüküm sürüyor.
San Fransisko'dan Ahtırka'ya kadar
Tanrısal usanç değil, maymun AIDS'i
bizleri manastır hayatına götürüyor.

Tanrı'm niçin bizleri çağırdın
bir melekle değil yeşil bir maymunla?
Sen Darwin'in sonunu seçtin,
İncil yazarı İoannes'in dışında.

Kanapenin yanındaki aynada
Bizi seyrediyordu yeşil maymun.
Ekranı açtım --
Baktım, yeşil maymun da orada.

-- AİDS'e karşı bizim tepkimiz olumlu.
Mesken tutanlar ve tutmayanlar
Babalar kızlar oğlanlar
bir atımlık şıringalara buyrun!

-- Ahlâk kuralları dışına çıkmayınız
Vampirlerle ve sivrisineklerle.
-- Üst üste ve herkesle değil,
Ailece taahhüt altına alınız.

Interkontinental ve gosplan binalarının yanında
Duruyor yeşil maymunlar.

-- Savaş aç
kanı mavi soylulara.
Ezgiler dinleyerek Çaykovski'den
prezarvatif takınız kulaklara.

-- Ve altıncı katta
(bina dayansın, yeter!)
denemeleri yapılmakta
seks bombasının.
-- Ah, sağır yılanlar, ırkı soysuzlaştırıyorlar...
-- Mavi Picasso'lar.
Beşinci madde.
-- Çarmıha gerilen kim?
-- Besbelli, tahlil için kan alıyorlar,
Öyle şeyler öğrendiler işte!..

Bana telefon ediyor hep yeşil maymun:
Euripidis'e göre,
sadece deniz kızları garantilidir AIDS'e karşı.

Niçin kanımıza girdin,
yeşil maymun
bir milyon acıyı ve
kutsal "Barış ve Sevgi" emrini değiştirerek?

Elveda, tutku dolu insanlık.
Sonunda gözyaşlarıyla, hıçkırarak,
kucaklaşalım, kız - erkek kardeşler!
İyi ama, AIDS kontrolünden geçtiniz mi siz?

Kapı çalınınca açtım.
Yeşil maymun ayaktaydı.
Dar paçalı kirli pantolonuyla.

Omzu
gözyaşı ve ruj içinde.
Bir sanrı.
Dedi ki:
"Konuş hadi.
Anlatmaya çalışıyorum hep
bununla ilgim yok benim.
Bu virüsün kökeni başka."

Koşarak kaçtı,
bir isimsiz.
Yeşil maymunla hiç karşılaştınız mı siz?

Bakarsın, hadsiz hesapsız

Bakarsın, hadsiz hesapsız
artıverir kötülük --
şükür Tanrı'ya, biz ölümlüyüz,
görmüş olmayacağız her şeyi.

Bakarsın, nasıl da ürker
bir sürü peygamber çiçeği --
şükür Tanrı'ya, biz ölümlüyüz,
berbat etmiş olmayacağız hiçbir şeyi.

1977

İÇİNDEKİLER

SUNU....5
Sen....9
Göğü okuyorum....10
İlk Aşk....11
Dönüp Bak İleriye....12
Çocukluk....13
Sone....14
Romans....16
Küçük kız....17
Mimarlık Enstitüsü'nde Yangın....18
İlk Buz....21
Sisli Sokak....22
Bir Kadını Dövüyorlar....24
Goya....27
Rublöv Şosesi....28
Ben Bir Aileyim....29
Üç Köşeli Armut....30
Antidünyalar....34
Leylak....37
İtalyan Garajı....38
Letonya Çizgileri....40
Gece....42
Antidünyalar Piyesinden Travesti Şarkısı....43
Marşe o püs (Marché aux puces)....44
Marilyn Monroe'nun Monoloğu....49
Tembellik....54
Paris Uyaksız....56
Kendinin Portresi....62
Eskiden Mayakovski'nin yazılarını daktilo eden
E. Yanitskaya'ya not....63
Doğmamış İki Şiire Ağıt....64
San Fransiscolu Şair Jerry'nin Diyaloğu....68
Suzdal'daki Meryem Ana....72

Dağ Manastırı....73
Telefon Kulübesi....74
İnsan organizmasında....77
Hikâye....78
Düş....79
Bilim Teknik Devrimi....80
Nikolay Vasilyeviç Gogol'ün Cenazesi....82
Ressam ve Modeli....87
Yeni Baştan....88
Şimdiki Zaman Nostaljisi....90
Şiirler yazılmaz - öyle oluşuverir....93
Ruhun Pornografisi....94
Bielovej Baladı....98
Olur mu olur....101
Rus Aydınları....102
Put....104
Romans....107
Yıldız....108
İnkâr etmem....110
Seninle....112
Şair Olmamak Da Var....113
Mikelancelo Motiflerinden....114
Rus - Amerikan Romansı....118
Giysiye Ağıt....119
Kitap Furyası....120
Hiçbir Zaman....122
Unutulmuş olacak mı acaba bütün bunlar....123
Yüzyılın Monoloğu....124
Arkadaş Dünyası....128
Dargınlık....130
Kader....132
İleri karakollardan dem vuruyoruz....134
Yeşil Maymun....136
Bakarsın, hadsiz hesapsız....141

Çağdaş Rus şiirinin özgün adlarından Voznesenski, Pasternac'ı izleyen şairlerdendir. "Ben, şiirlerimi ayaklarımla yazarım. Adımlarımla dizeleri oluşturuyorum ya da daha doğrusu onlar beni" diyerek ritme verdiği önemi vurguluyor. Ondaki ritm duygusu, geleneksel Rus çizgisinden çağdaş yaşamın çeşitliliğine yayılan bir şiirin güç kaynağıdır. Şiirinin temalarını ise şöyle belirtiyor: "Benim şiirlerim günce gibidir. Bir günceye insan hissettiği, gördüğü her şeyi yazar. Sevgiyi, aşkı... Bu günlük yaşam içinde politika da size dokunur ve onu da yazarsınız."